

Vragen en antwoorden over de “Overeenkomst periodieke schenking”

Deze ‘Vragen en antwoorden’ betreffen de overeenkomst periodieke schenking waarbij het uitgangspunt is, dat de schenker een dergelijke overeenkomst wenst omdat dat fiscaal aantrekkelijk is voor hem of haar. Zie hierover www.belastingdienst.nl/giften.

1. Algemeen

a. Waarom een overeenkomst periodieke schenking (vanuit de schenker gezien)?

Iemand wil langdurig – minimaal vijf jaar – een goed doel een bedrag schenken. Onder voorwaarden is een dergelijke schenking aftrekbaar in de aangifte inkomstenbelasting. Het kost de schenker dan feitelijk minder. De overeenkomst periodieke schenking wordt ook wel genoemd ‘overeenkomst periodieke gift in geld’. De overeenkomst wordt opgesteld in een zogeheten onderhandse akte van schenking (conform de [Uitvoeringsregeling inkomstenbelasting 2001](#)) of in een notariële akte.

b. Waarom een overeenkomst periodieke schenking (vanuit een goed doel gezien)?

Iemand die langdurig – minimaal vijf jaar – een vast bedrag schenkt, biedt een vastere vorm van inkomsten voor een goed doel dan af en toe een onzeker bedrag.

c. Wat zijn de vormvereisten: welke gegevens moeten in een overeenkomst periodieke schenking tenminste staan?

Artikel 6.38 van de Wet Inkomstenbelasting stelt het volgende over periodieke giften:

‘Het in aanmerking nemen van periodieke giften

1 Periodieke giften worden in aanmerking genomen indien zij berusten op een bij notariële of onderhandse akte van schenking aangegane verplichting om de uitkeringen of verstrekkingen gedurende vijf of meer jaren ten minste jaarlijks uit te keren.

2 Bij ministeriële regeling worden regels gesteld waaraan de onderhandse akte van schenking, bedoeld in het eerste lid, moet voldoen.’

De Uitvoeringsregeling inkomstenbelasting 2001 (= ministeriële regeling) stelt aan de onderhandse akte in artikel 41 (“Aftrekbare giften: voorwaarden onderhandse akte van schenking”) de volgende eisen:

‘In de onderhandse akte van schenking, bedoeld in artikel 6.38 van de wet, worden ten minste de volgende gegevens vermeld:

- de naam, het adres en het burgerservicenummer van de belastingplichtige;
- de naam en het nummer, bedoeld in artikel 1a, zevende lid, onderdeel b, van de Uitvoeringsregeling Algemene wet inzake rijksbelastingen 1994, van de begiftigde instelling of vereniging, dan wel, ingeval het een buitenlandse vereniging is, een door de vestigingsstaat aan de begiftigde vereniging toegekend identificatienummer dat vergelijkbaar is met het nummer, bedoeld in artikel 12, onderdeel a, van de Handelsregisterwet 2007;
- het startjaar en de looptijd van de uitkeringen of verstrekkingen;
- de jaarlijkse hoogte van de uitkeringen of een omschrijving van de verstrekkingen; en

- e. een door de instelling of vereniging aan de schenking toe te kennen uniek transactienummer van ten hoogste vijftien cijfers.’

Hieruit valt dus precies op te maken wat in de overeenkomst periodieke schenking moet staan opgenomen wil de schenking aftrekbaar zijn in de inkomstenbelasting.

d. Bestaat er een standaard model voor een overeenkomst periodieke schenking?

Ja. De Belastingdienst heeft een eigen model (“Overeenkomst periodieke gift in geld”). Dit model is te downloaden via www.belastingdienst.nl/formulieren. Bij dit model zit ook een toelichting voor gebruik.

Goede Doelen Nederland heeft een digitaal model (“Overeenkomst periodieke schenking”) waar een goed doel het eigen logo op kan zetten. Dit model is vrijwel identiek aan dat van de Belastingdienst. Toegevoegd is een veld waarin direct een SEPA-machtiging kan worden afgegeven en een veld waarbij de schenker kan opteren voor vastlegging in een notariële akte (gebeurt wel bij grote schenkingen maar is niet verplicht). Van de partner worden iets minder gegevens opgevraagd dan de Belastingdienst doet omdat meer gegevens dan voor- en achternaam niet nodig zijn.

Ieder goed doel kan zelf een model maken mits daarbij aan de vormvereisten zoals in 1c omschreven wordt voldaan.

e. Wat als er niet aan de vormvereisten zoals hiervoor onder c. beschreven wordt voldaan?

De schenking zelf blijft geldig maar de overeenkomst voldoet niet aan de wettelijke vereisten van art. 41 van de Uitvoeringsregeling; de schenking wordt dan niet meer als aftrekbare gift in aanmerking genomen.

f. Geldt een minimaal bedrag dat per jaar geschonken moet worden?

Nee. Het kan wel zo zijn dat het goede doel om bijvoorbeeld administratieve redenen een minimaal bedrag stelt van bijvoorbeeld € 25 of € 50.

g. Moet het een vast bedrag per jaar zijn?

Ja.

h. Moet het afgesproken bedrag in één keer worden betaald?

Nee, dat hoeft niet. Afgesproken kan worden dat het in maandelijkse termijnen, per kwartaal of anderszins wordt betaald.

i. Kan ook afgesproken worden langer dan vijf jaar een schenking te doen?

Ja, dat kan. Bijvoorbeeld acht jaar of tien jaar of voor onbepaalde tijd (mits minimaal vijf jaar).

j. Volstaat het om een getekend document per email retour te sturen aan de particulier, of moeten de stukken per post terug gestuurd worden?

Volgens de toelichting bij het model van de belastingdienst (zie 1d) moet de schenker twee ondertekende exemplaren naar het goede doel sturen. Het goede doel moet dan beiden ondertekenen en één ondertekend exemplaar terugsturen naar de schenker. Dit kan een gescand exemplaar per mail zijn. De bewijskracht van een scan van een document is overigens niet zo groot

als de bewijskracht van het originele document (“de natte handtekening”). Indien de schenker daar prijs op stelt, kan aangeboden worden een origineel document per post terug te sturen.

2. Teken en

a. Is het verplicht dat de partner de overeenkomst mee ondertekent?

Ja, dit is verplicht indien de schenker is getrouwd of een geregistreerd partnerschap heeft (van geregistreerd partnerschap is sprake indien dit geregistreerd is bij de burgerlijke stand van de gemeente). Het betreft een verplichting die is gebaseerd op het zogeheten civiele recht en betreft artikel 88 van boek 1 van het Burgerlijk Wetboek:

Een echtgenoot behoeft de toestemming van de andere echtgenoot voor de volgende rechtshandelingen:

- a. (...)
- b. giften, met uitzondering van de gebruikelijke, niet bovenmatige;
- c. (...)
- d. (...)

Achterliggende gedachte is dat een echtgenoot/echtgenote of geregistreerde partner op deze manier gebonden is aan de handelingen van zijn/haar partner. Is hij/zij dat niet, dan kan hij/zij de overeenkomst vernietigen.

Wat een “gebruikelijke, niet bovenmatige” gift is, is niet in zijn algemeenheid te zeggen. Dit hangt bijvoorbeeld af van het (gezins-)inkomen en het vermogen.

b. Welke gegevens van de partner moeten worden opgenomen als deze mee moet ondertekenen?

De voornaam en achternaam moeten worden opgenomen zodat duidelijk is wie de partner is. Fiscaal is er geen verplichting om gegevens van de partner van de schenker te verstrekken. Zie ook de Uitvoeringsregeling zoals hiervoor geciteerd, het gaat hier om de civiele verplichting, dus dat de echtelieden/partners beiden gebonden raken aan de toezegging te schenken aan het goede doel.

c. Schenkers vergeten regelmatig de overeenkomst te tekenen, of de partner te laten mee tekenen. Moet het goede doel daar achter aan gaan? Of is het voldoende een bevestigingsbrief te sturen en een betaalrelatie aan te gaan?

Uitgangspunt is dat het zeker het beste en verstandigste is ondertekende overeenkomsten te hebben, zowel door de schenker als – indien vereist – door de partner. Het is dus goed daar achter aan te gaan. Een bevestigingsbrief is een redelijk alternatief maar minder waterdicht, zeker niet wat betreft de partner. Gaat de schenker eenmaal betalen, dan kan daar wel uit worden afgeleid dat de instemming (lees handtekening) er is. Dat geldt echter niet voor de partner. Het is dus essentieel daar achter aan te gaan, zeker als het om een grotere schenking gaat.

d. Wie moet de overeenkomst binnen het goede doel tekenen?

Binnen het goede doel zal bepaald zijn wie tekeningsbevoegd is. Deze persoon moet dan namens het goede doel de overeenkomst tekenen.

- e. **Zijn de persoonsgegevens van degene die namens het goede doel ondertekend nodig?**
Nodig zijn de naam en functie (dus bijv. Jansen, directeur)
- f. **Wat te doen met een overeenkomst die door iemand anders dan de tekeningsbevoegde is ondertekend?**
Het is verstandig te zorgen dat de ondertekening alsnog door een bevoegde persoon wordt gedaan.
- g. **Hoe verloopt het proces als men al een donateurschap heeft, moet er dan een tweede SEPA-machtiging-handtekening op het formulier komen?**
Ja.

3. In te vullen gegevens (waaronder burgerservicenummer)

- a. **Waarom zijn de velden (gegevens goede doel) invulvelden? Kan het goede doel deze niet vooraf invullen?**
Uiteraard kan dat. Het is zelfs aan te raden dat het goede doel die gegevens zelf vooraf invult. Voor de schenker is van belang dat hij/zij bij de aftrek de juiste naam van het goede doel weet.
- b. **Moet het burgerservicenummer van de schenker worden ingevuld?**
Ja. De wet bepaalt (zie hierboven artikel 41 van de Uitvoeringsregeling inkomstenbelasting 2001) dat het burgerservicenummer moet worden opgenomen.
- c. **En van de partner?**
Nee, de Uitvoeringsregeling bepaalt niets over de te vermelden gegevens van de partner.
- d. **Is het nodig een paspoort of ander identiteitsbewijs te vragen?**
Nee.
- e. **Welk doel dient het opnemen van een burgerservicenummer in de administratie van een goed doel?**
De schenker en het goede doel moeten de belastingdienst een rechtsgeldige overeenkomst kunnen laten zien in geval van een controle. Eén van de vormvereisten voor een rechtsgeldige overeenkomst tot periodieke schenking waarbij aftrekbaarheid in de aangifte inkomstenbelasting gewenst is, is dat het burgerservicenummer op de overeenkomst staat vermeld. De controle van de belastingdienst wordt makkelijker via de koppeling met het burgerservicenummer.

Let op: het invullen van het burgerservicenummer is geen voorwaarde voor een rechtsgeldige schenkingsovereenkomst, maar wél voor de fiscale aftrekbaarheid van de schenking.
- f. **Wij willen het burgerservicenummer liever niet vragen; nu het wettelijk verplicht is, welke toelichting kunnen wij erbij geven?**
De wet verplicht hiertoe met betrekking tot het burgerservicenummer van de schenker. Zie hierboven artikel 41 van de Uitvoeringsregeling inkomstenbelasting 2001. Daar kan naar verwezen worden.

g. Wij vragen het burgerservicenummer niet op : moeten we dit met terugwerkende kracht doen nu de wet dit wel eist?

Zoals hiervoor aangegeven is de schenking wel geldig, maar de aftrek komt voor de schenker in gevaar. De schenker zal dus nadeel kunnen ondervinden indien het wel zijn/haar bedoeling was dat de schenkingen aftrekbaar zouden zijn in de inkomstenbelasting. Hiervan uitgaande dient een goed doel dit inderdaad met terugwerkende kracht alsnog te doen. Indien op de bestaande overeenkomsten (exemplaar schenker en exemplaar goede doel) niet het burgerservicenummer staat, dient dat alsnog te worden opgevraagd bij de schenker en op beide formulieren te worden vermeld.

h. Wij vragen het burgerservicenummer niet op en zijn dat ook niet van plan. Wat zijn de risico's?

Het risico is dat de schenker de schenkingen niet kan aftrekken in zijn/haar aangifte inkomstenbelasting.

i. Waarom vragen sommige goede doelen het burgerservicenummer niet op?

Het als goed doel in het bezit hebben van een burgerservicenummer brengt met zich mee dat in het kader van de AVG extra maatregelen vereist zijn. Zie hoofdstuk 4. Deze maatregelen worden door sommige goede doelen als disproportioneel gezien. Het burgerservicenummer is overigens geen bijzonder persoonsgegeven zoals bijvoorbeeld ras of godsdienst.

Ook zien goede doelen voor zichzelf het nut niet in van het vragen en vervolgens in bezit krijgen van het burgerservicenummer. Zoals hiervoor echter beschreven, is het vanuit de schenker bezien wel noodzakelijk dit nummer op te nemen. De belastingdienst kan immers ook bij goede doelen controles uitvoeren.

4. Bewaren overeenkomst en AVG

a. Officieel bestaat de overeenkomst uit twee exemplaren: een exemplaar voor de schenker en een exemplaar voor het goede doel. Het exemplaar voor de schenker wordt - na het invullen van het transactienummer en RSIN en ondertekening door het goede doel - geretourneerd aan de schenker. Het exemplaar voor het goede doel wordt bewaard door het goede doel. Moet het goede doel een exemplaar behouden en archiveren?

Ja. Zowel in het kader van de verplichting tot het voeren van een deugdelijke administratie als voor de controle door de belastingdienst moet het goede doel een exemplaar bewaren.

b. Mag het goede doel in plaats van twee exemplaren in te vullen, een scan maken van de door schenker en goede doel ondertekende overeenkomst en die (digitaal) archiveren?

Uitgangspunt is dat er twee exemplaren zijn, één voor de schenker en één voor het goede doel. Indien de exemplaren identiek zijn, kan het exemplaar dat aan de schenker wordt geretourneerd worden gescand en digitaal bewaard.

In dit verband past nog de volgende opmerking. De bewijskracht van een scan van een document is niet zo groot als de bewijskracht van het originele document ("de natte handtekening"). In geval een goed doel nakoming wil vorderen (zie 5c), is het hebben van de originele overeenkomst dan ook bewijsrechtelijk een beter uitgangspunt.

c. Wat is de bewaartermijn van een overeenkomst?

Voor de schenker geldt dat deze de overeenkomst aan de belastingdienst moet kunnen tonen en zolang de laatste IB-aangifte niet definitief is vastgesteld, is het zaak dat de schenker de overeenkomst bewaart. Dit zal dus minimaal tien jaar zijn (vijf jaar na het laatste schenkingsjaar).

Het goede doel zal de overeenkomst bewaren zolang de overeenkomst voortduurt en zal moeten voldoen aan de wettelijke bewaartermijnen wat betreft boekhoudingen.

d. Hoe moet een overeenkomst bewaard worden?

Omdat persoonlijke gegevens staan opgenomen en ook het burgerservicenummer, geldt de AVG. Het burgerservicenummer op de overeenkomst brengt privacy-risico's met zich mee. De procedures rond periodieke schenkingen moeten daarom dusdanig beveiligd zijn dat de privacy-risico's zo veel mogelijk beperkt worden. Voor papieren documenten kan een aantal beveiligingsmaatregelen worden getroffen zoals afgesloten postbakjes, beperkt aantal geautoriseerden voor het behandelen van de formulieren, onderhanden werk niet op bureaus laten liggen - ook niet bij korte afwezigheid -, verwerkte overeenkomsten in een afgesloten kast bewaren etc. Digitale documenten dienen bewaard te worden op een locatie waar een zeer beperkt aantal geautoriseerden toegang toe heeft. Bovendien dienen documenten niet langer bewaard te worden dan vereist (zie ook 4c).

5. Einde overeenkomst

a. Wat is de algemene regel wat betreft het einde van de overeenkomst?

De overeenkomst eindigt vanzelf na de afgesproken termijn. Alleen bij een overeenkomst voor onbepaalde tijd moet de schenker aangeven niet meer te willen schenken en dus zelf actie ondernemen ("opzeggen").

In al deze gevallen geldt: mits niet is afgesproken dat de overeenkomst eerder eindigt vanwege de hierna onder 5b genoemde omstandigheden (overlijden van de schenker, overlijden van een ander, werkloos, arbeidsongeschikt, geen ANBI meer) en één van deze gevallen zich voordoet.

b. Is vijf jaar ook altijd vijf jaar of kan een schenker eerder stoppen met uitkeren?

In de overeenkomst tot periodieke schenking kan worden afgesproken, dat de verplichting van de schenker eindigt vóórdat de vijf jaar voorbij zijn terwijl de uitkeringen in de jaren daarvoor wél aftrekbaar blijven in de aangifte inkomstenbelasting. Dit kan, als wordt afgesproken dat de verplichting eindigt:

- bij het overlijden van de schenker óf een ander;
- als de schenker zijn of haar baan verliest;
- als de schenker arbeidsongeschikt wordt;
- als het goede doel geen ANBI meer is;
- als het goede doel failliet gaat (= verlies ANBI-status).

Toelichting: bij het overlijden van de schenker óf een ander

De ander kan iedereen zijn, bijvoorbeeld een partner of een broer. Er moet wel een keus gemaakt worden. Óf de schenker zelf overlijdt en de verplichting eindigt óf de ander overlijdt en de verplichting eindigt.

NB er is rechtspraak over de situatie dat het eindigen van de verplichting afhankelijk is gemaakt van twee levens. Het is verstandig dit niet te doen. Wie zeker wil zijn dat sprake is van een periodieke gift in de zin van deze informatiebrochure, maakt zijn/haar verplichting niet afhankelijk van twee levens.

Toelichting: als de schenker zijn of haar baan verliest of arbeidsongeschikt wordt

De belastingdienst schrijft in de toelichting bij haar model dat het gaat om “arbeidsloos” of “invalide”. Dit geeft aan dat ook bijvoorbeeld een ZZP’er een beroep kan doen op deze bepaling indien het inkomen voor een deel of geheel wegvalt door minder opdrachten of door ziekte. Altijd geldt: mits is afgesproken (dus het betreffende hokje is aangekruist) dat de overeenkomst eindigt als een dergelijke situatie zich voordoet.

Hoeveel minder het inkomen moet zijn, voordat een beroep kan worden gedaan op deze clausule is niet in de wet vastgelegd. Toegenomen zorgkosten bij iemand die alleen een AOW uitkering geniet, waardoor het inkomen minder wordt, valt er niet onder omdat geen sprake is van verliezen van werk of arbeidsongeschiktheid.

Toelichting: als het goede doel geen ANBI meer is

Het goede doel moet door de belastingdienst zijn aangewezen als een algemeen nut beogende instelling (ANBI). Een overzicht van alle ANBI’s is te vinden op www.belastingdienst.nl/giften. Afgesproken kan worden dat de overeenkomst tot periodieke schenking eindigt, als het goede doel geen ANBI meer is. De ANBI-status verliest een goed doel ook in geval van faillissement. De reeds gedane schenkingen blijven dan aftrekbaar in de aangifte inkomstenbelasting, maar wel alleen voor de periode dat de schenker niet kon weten dat het goede doel geen ANBI meer was. Het verdient dus als schenker aanbeveling elk jaar even te controleren of het betreffende goede doel nog de ANBI-status heeft.

c. Wat gebeurt er als de schenker stopt met het doen van schenkingen binnen de afgesproken (minimaal) vijf jaar?

In principe kan het goede doel nakoming eisen. De schenker heeft toegezegd (minimaal) vijf jaar een bepaald bedrag te zullen uitkeren en als zich geen van de omschreven situaties als hiervoor onder 5b beschreven voordoet (en dus was overeengekomen dat de verplichting in die gevallen zou eindigen), dient de schenker de overeenkomst na te komen.

Komt de schenker niet na, dan is de consequentie voor de schenker dat de gedane schenking(en) alsnog niet aftrekbaar zijn in de inkomstenbelasting. Bovendien kan de belastingdienst wellicht stellen dat sprake is van een belaste schenking door het goede doel aan de schenker, omdat deze bevrijd wordt van zijn betalingsverplichting. Boekhoudkundig heeft het goede doel namelijk een vordering en de schenker een schuld gedurende de termijn dat was afgesproken te schenken.

Óf een goed doel nakoming eist, hangt ook af van andere factoren, zoals mogelijke reputatieschade indien het goede doel overgaat tot het nemen van maatregelen (bijvoorbeeld het inschakelen van een incassobureau of anderszins). Dit is een afweging die ieder goed doel zorgvuldig moet maken. Het is verstandig als goed doel deskundig advies in te winnen indien een dergelijke situatie zich voordoet.

d. Kan het goede doel de overeenkomst beëindigen?

Nee, in principe niet. Alleen als het goede doel failliet gaat of zich één van de andere beschreven omstandigheden (zie 5b) voordoet, zal de overeenkomst eindigen.

e. Wanneer er geen einddatum in de overeenkomst is ingevuld, welke einddatum moet dan gehanteerd worden?

Er zal altijd een hokje moeten worden aangekruist door de schenker wat betreft de einddatum. Anders ontbreekt een onderdeel van de overeenkomst. Wel kan het zo zijn dat de overeenkomst voor onbepaalde tijd is. Dit hokje zal dan moeten worden aangekruist.

f. Indien de partner/echtgenote/echtgenoot van een overleden schenker de schenkingen wil voortzetten, moet dan een nieuwe overeenkomst voor opnieuw minimaal vijf jaar worden opgemaakt?

Ja, het goede doel dient dan opnieuw een overeenkomst op te stellen, dit maal met de betreffende partner/echtgenote/echtgenoot. Deze overeenkomst dient opnieuw voor minimaal vijf jaar te worden aangegaan.

6. Diversen

a. Hoe werkt het met de eerste betaling?

De eerste betaling kan niet eerder gedaan worden dan per de datum dat de overeenkomst gesloten is. Wel later. Bijvoorbeeld indien in een overeenkomst die op 1 juli 2019 is gesloten, wordt afgesproken dat de eerste schenking pas in 2020 plaatsvindt, is dit geen probleem. Een bedrag dat eerder dan 1 juli 2019 is betaald, telt echter niet mee als periodieke gift.

b. Wat gebeurt er als er bijvoorbeeld in mei 2019 een bedrag is betaald, de schenker daarna besluit dat hij/zij wel een periodieke overeenkomst wil aangaan en het goede doel aanbiedt het bedrag eerst terug te storten om later – na het sluiten van de overeenkomst – weer te ontvangen?

Het is niet correct dit zo te doen. Een eerder geschonken bedrag kan wellicht als “andere gift” worden afgetrokken maar valt niet onder de periodieke gift waar deze informatie betrekking op heeft.

c. Is aan te geven wat verder toegestaan is?

Alléén betalingen gedaan ná het sluiten van de overeenkomst én in het kader van de overeenkomst vallen onder de overeenkomst periodieke schenking. Eerder betaalde bedragen kunnen zoals gezegd voor de schenker mogelijk vallen onder de regeling “andere gift”.

d. Het komt voor dat mensen heel graag willen dat een gift op twee levens komt te staan, met name bij de grotere giften. Mensen willen als echtpaar bijvoorbeeld een grote periodieke gift doen of een fonds op naam instellen gevoed door een periodieke gift. Zij willen daarom beide namen op de overeenkomst. Hoe dit op te lossen?

De periodieke gift kan wel op twee levens worden afgesloten (zowel onderhands als via de notaris) maar de vraag is of de belastingdienst de giftenaftrek accepteert.

e. Kan de hoogte van de periodieke gift lopende de overeenkomst worden verhoogd of verlaagd door de schenker?

Nee, dit kan niet. Indien de schenker een hoger bedrag wil gaan schenken zal een tweede overeenkomst moeten worden opgesteld, met opnieuw de voorwaarde dat deze voor minimaal vijf jaar wordt aangegaan.

f. Welke communicatie is wanneer verplicht in het periodieke schenkingsovereenkomst traject?

Dat kan elk goed doel zelf bepalen. Er gelden geen bijzondere verplichtingen.